

J.nr. 23-22304-000005
Ref. TUSY
Den 7. december 2023

Høringsvarsnotat vedr. bekendtgørelse og vejledning til Etableringsstøtte til unge landbrugere 2024-2027

Bekendtgørelse og vejledning til Etableringsstøtte til unge landbrugere 2024-2027 blev i udkast sendt i ekstern høring den 30. oktober 2023 med frist for afgivelse af høringsvar den 28. november 2023.

Landbrugsstyrelsen har modtaget i alt syv høringsvar.

Følgende høringsparter har fremsendt bemærkninger til udkastet til bekendtgørelsen:

- Finans Danmark.
- Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Følgende høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet til bekendtgørelsen:

- Rigsrevisionen.
- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.
- Erhvervsministeriet.
- Justitsministeriet.
- Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Landbrugsstyrelsen imødekommer én af organisationernes bemærkninger. Én bemærkning imødekommes delvist, 12 bemærkninger giver ikke anledning til ændringer.

Høringssvarnotat vedrørende ekstern høring af bekendtgørelse og vejledning om tilskud til Etableringsstøtte til unge landbrugere		
	Bemærkninger (uredigeret)	Opfølgning
1	Finans Danmark	
1.1	<p>Ansøgningsperioder Det fremgår af bekendtgørelsens § 3, stk. 2, at ansøgning om etableringsstøtte til unge landbrugere kan indsendes til Landbrugsstyrelsen i en nærmere angiven periode fra 1. februar til medio april måned hvert år.</p> <p>Finans Danmark mener ikke, at det er hensigtsmæssigt i forhold til ordningens hensigt og virkning, at der ikke er løbende ansøgningsadgang og tildeling, så støttebeløbet kan indgå direkte i den unge landbrugers etableringsfinansiering. Det skaber stor usikkerhed for den unge landbruger, der ikke vil kunne vide sig sikker på at opnå tildeling af etableringsstøtten. Det skaber også usikkerhed i forhold til den øvrige finansiering af den unge landbruger hos et penge- og realkreditinstitut. Samtidig vil det kunne få den uheldige konsekvens, at den unge landbruger mister muligheden for at overtage ”den rigtige bedrift”, da en potentiel sælger, sandsynligvis ikke vil kunne vente med at sælge bedriften til den unge landbruger, til der er opnået tilsagn om etableringsstøtte. Dette er understøttet af det nuværende ejendomsmarked, hvor der generelt set er korte liggetiden på landbrugsejendomme, og visse ejendomme derfor slet ikke vil være en mulighed for unge landbrugere, der har brug for etableringsstøtte for at kunne gennemføre et køb. Samtidig vil det være tvivlsomt, om et pengeinstitut vil kunne stille mellemfinansiering på op til 750.000 kr. til rådighed uden en viden om, at den unge landbruger vil modtage etableringsstøtten og dermed muligheden for at indfri mellemfinansieringen. Denne ”risiko” vil blive større i fremtiden, hvor der ikke vil være de samme muligheder for at give tilsagn til etableringsstøtte udover den fastlagte finansiering, som tilfældet har været i 2023.</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer En løbende ansøgningsrunde vil ikke være mulig, da der fra EU er stillet krav om, at der foretages en prioritering af de indkomne ansøgninger, inden der kan gives tilsagn eller afslag. Dette kræver en afsluttet ansøgningsperiode.</p> <p>Det er fortsat muligt at indsende en betinget købsaftale til Landbrugsstyrelsen, hvor handlen betinges af, at der efterfølgende modtages tilsagn fra Landbrugsstyrelsen. Dermed kan den unges handel annulleres, hvis der ikke gives tilsagn.</p> <p>Der er fortsat mulighed for at opnå etableringsstøtte, så længe den tinglysning, der søges på baggrund af, ikke er ældre end fire år på ansøgningstidspunktet.</p>

<p>1.2</p>	<p>Krav om virksomhedspant Tilsagn om tilskud kan ifølge bekendtgørelsens § 8, stk. 2, nr. 2 være betinget af, at ”der er tinglyst virksomhedspant, jf. tinglysningslovens § 47 c, som omfatter besætning, driftsinventar, driftsmatriel m.v., jf. § 2, stk. 1, nr. 5, litra b.”. Det står ikke helt klar for os, hvad formålet med betingelsen om, at der er tinglyst virksomhedspant er. Som vi forstår bestemmelsen, er den relevant i en situation, hvor den unge landbruger ønsker at søge om etableringsstøtte på baggrund af en besætning (og evt. driftsinventar, driftsmatriel m.v.), men hvor der ikke foreligger ejerskab over en fast ejendom. I denne situation stilles der krav om et tinglyst virksomhedspant, men der stilles ikke nærmere krav til udformningen af virksomhedspantet. Derfor kan virksomhedspantet i princippet være værdiløst, og i kraft af dets karakter giver det ikke sikkerhed for, at de omfattede aktiver reelt er til stede i virksomheden. Kravet om et virksomhedspant giver derfor i sin nuværende udformning kun den unge landbruger unødvendige ekstraomkostninger og en administrativ byrde. Finans Danmark foreslår derfor, at kravet om virksomhedspant udgår af bekendtgørelsen, og alternativt bliver erstattet med et mindre administrativt tungt dokumentationskrav om ejerskab.</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer Landbrugsstyrelsens ordning bidrager til, at unge landbrugere får mulighed for at etablere sig på bedrifter, som de ikke ville have mulighed for at købe uden lån. Den unge landbruger må derfor give en sikkerhedsstillelse til en kreditgiver, og denne sikkerhedsstillelse kan Landbrugsstyrelsen så bruge til at underbygge, at der er tale om en reel etablering, som den unge i egen ret har udført.</p> <p>Landbrugsstyrelsen har derfor opstillet nogle valgfrie muligheder, som tager hensyn til de forskellige scenarier for etablering for at dokumentere den unges etablering. Dette sker gennem § 2, stk. 1, nr. 5 i bekendtgørelsen. Så foruden et ejerskab af den ansøgende virksomhed på minimum 25 pct. og en minimumsstemmeandel i samme virksomhed på 50 pct., kan den unge ansøger opfylde etableringen ved enten: 1) at tinglyse fast ejendom i Tingbogen, 2) Tinglyse et virksomhedspant i form af eks. besætning, driftsinventar og driftsmatriel i Personbogen eller 3) dokumentere ejerskiftet gennem ejerbogen.</p> <p>Dette ligger i naturlig forlængelse af, hvad den unge alligevel oftest skal gøre for at kunne låne til sin etablering. Så hvis den unges etablering sker gennem køb af maskiner og besætninger, så tages der naturligt oftest et virksomhedspant fra kreditors side som sikkerhed for långivningen. Dette virksomhedspant dokumenterer også overfor Landbrugsstyrelsen, at der er sket en etablering, når der ikke er nogen fast ejendom.</p> <p>Der er ikke andre betingelser tilknyttet, end at der i nogle tilfælde foreligger et tinglyst virksomhedspant.</p> <p>Når der er indsendt denne dokumentation, sagsbehandles sagen også med henblik på, om der er sket omgæelse ift. at opnå tilskud</p>
-------------------	--	---

		uberettiget, herunder med de tinglyste dokumenter.
1.3	Transport i udbetaling Det følger af udkastets § 14, at ”Tilskuddet udbetales til tilsagnshavers NemKonto”. Vi har oplevet, at der kan være et generelt problem, også ved andre tilskudsordninger, at tilskuddet bliver udbetalt til tilsagnshavers NemKonto uden at tilsagnshavers penge- eller realkreditinstitut har mulighed for at få transport i beløbet. Dette kan i særdeleshed være et problem i forhold til mellemfinansieringer af et køb af en fast ejendom eller en besætning, indtil tilskuddet bliver udbetalt og den endelige finansiering falder på plads. Det er nødvendigt, at reglerne for transport i udbetalingen af tilskuddet afklares, og der indskrives regler om dette direkte i bekendtgørelsen, hvis det er nødvendigt.	Giver ikke anledning til ændringer Det er fortsat på denne ordning muligt at foretage transport i udbetalingen.
2	Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.	
2.1	Arbejdskræftsbehov (§2 stk. 1, nr. 4) Det er i Landbrug & Fødevarers høringssvar til den tidligere bekendtgørelse om etableringsstøtte anført, at der er en udfordring i forbindelse med en række mindre ansøgere idet f.eks. arbejdstimer i gårdbutik m.v. ikke tæller med i beregningen af arbejdstid. Dette er ikke imødekommet med denne bekendtgørelse. Afsætning af varer er i høj grad en vigtig forudsætning for at kunne drive virksomhed.	Giver ikke anledning til ændringer Det er kun timer i den primære drift, der kan medregnes i arbejdskræftsbehovet, og det er dermed kun timerne, som man bruger på marken og med dyrene, inklusive forberedelse til salg, som man kan tælle med i arbejdskræftsbehovet. Arbejdstiden, der bruges i selve butikken, kan derfor ikke medregnes.
2.2	Uddannelseskrav (§2 stk. 2) Landbrug & Fødevarer er positive over, at der er lempet på reglerne, således man med relevant praktisk erfaring vil kunne søge ordningen, forudsat man er blevet realkompetencevurderet, og har opnået resultatet EUV1. Overordnet finder Landbrug & Fødevarer, at realkompetencevurderingen med et opnået resultat på EUV1 er et passende krav, men er naturligvis interesseret i at høre tilbagemeldinger i forhold til, om dette vil kunne give afslag på ansøgninger.	Giver ikke anledning til ændringer Såfremt ansøger hverken opfylder uddannelseskravet eller kravet om praktisk erfaring, vil der blive givet afslag. Kravet er overordnet defineret i EU’s CAP-planforordning (artikel 4, stk. 6, litra c) og skal udmøntes nationalt.
2.3	Forretningsplan (§3 stk. 1 nr. 1)	Giver ikke anledning til ændringer

	<p>Landbrug & Fødevarer ser positivt på, at forretningsplanen skal udfyldes via ansøgningskemaet og således ikke skal udfyldes særskilt. Dette medfører en lettelse i den administrative byrde ved ansøgning.</p>	
2.3	<p>Tinglysning af virksomhedspant (§8 stk. 2 nr. 2) Det er uklart for ansøgere, hvad Landbrugsstyrelsen ønsker tinglyst virksomhedspant i og for hvilket beløb. Dette bør specificeres. I forhold til prisen på tinglysningen er det ikke ligegyldigt, hvad der tinglyses pant i og til hvilket beløb. Det bør ligeledes specificeres, i hvilken form denne virksomhedspant ønskes. Ønskes der virksomhedspant i form af et ejerpantebrev eller i form af et skadesløsbrev?</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer Se også punkt 1.2 vedrørende virksomhedspant.</p> <p>Tinglysningslovens § 47 c om virksomhedspant giver valgfrihed mellem anvendelse af ejerpantebrev eller skadesløsbrev. En tilsagnshaver kan således anvende både ejerpantebrev og skadesløsbrev.</p> <p>Anvendes adgangen til pantsætning ved ejerpantebrev skal det dog være udnyttet således, at det er underpantsat til sikkerhed for én eller flere kreditorers krav.</p>
2.4	<p>Opretholdelsesperioden (§9) Det bør fremgå tydeligt af bekendtgørelsen, hvad der ligger i forpligtelsen om opretholdelse af projektet i 3 år efter datoen for udbetalingen.</p> <p>Opretholdelsesperioden bør tælles fra den dato, hvor projektperioden slutter. Det vil sige, når man indsender slutudbetalingsanmodning og ikke først, når pengene er udbetalt. Den tilgang, der er lagt op til, skaber et hul mellem projektperiode og opretholdelsesperiode. Ansøger har desuden ikke indflydelse på, hvornår opretholdelsesperioden gælder fra. Såfremt udbetalingstiden trækker ud, så forlænges den tilhørende opretholdelsesperiode tilsvarende. Det opfatter Landbrug & Fødevarer ikke som rimeligt.</p> <p>Hvis man fastholder, at datoen er udbetalingsdatoen, så bør Landbrugsstyrelsen kunne garantere en udbetaling inden for højst 30 arbejdsdage, så man er garanteret, at opretholdelsesperioden begynder senest 30 dage efter indsendelse af udbetalingsanmodning.</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer Ansøger er forpligtiget til at opretholde den fulde etablering, som der er givet tilsagn og udbetaling til i hele opretholdelsesperioden, hvilket fremgår af bekendtgørelsen, jf. § 9. Det betyder, at der til stadighed leves op til ansøgningskriterierne om det årlige arbejdskraftbehov, jf. § 2, stk. 1, nr. 4 og stk. 5.</p> <p>Landbrugsstyrelsen tilstræber at sagsbehandle hurtigst muligt, hvilket desuden er kommet til udtryk ved sagsbehandlingen på ordningen i 2023.</p>

<p>2.5</p>	<p>Nedsættelse af udbetalt beløb (§13) Det fremgår af §13, at tilskuddet nedsættes med 1% per kalenderdag, hvis udbetalingsanmodninger modtages efter projektperiodens slutdato. Det er positivt, at der er en gradueret nedsættelse, men da der kan være tilfælde, hvor ansøgere ikke har færdiggjort sin etablering inden fristen, f.eks. på grund af lang sagsbehandlingstid på tinglysning, bør der være en mulighed for at udvide fristen i begrundede tilfælde.</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer Det er ansøgers forpligtigelse at sikre etableringens afslutning, inden der søges om udbetaling.</p> <p>Der gives ikke forlængelser, selvom det eksempelvis måtte være kompliceret at få handlen tinglyst via andre myndigheder såsom Geodatastyrelsen eller Tinglysningsretten.</p> <p>Hvis ansøger ikke kan nå det, kan ansøger overveje at annullere sit tilsagn og søge et nyt tilsagn i et efterfølgende ansøgningsår. Ansøger skal dog være opmærksom på, at et tidligere opnået tilsagn ikke nødvendigvis medfører et nyt tilsagn.</p> <p>Projektperioden på denne ordning er sat til 12 måneder grundet sikring af det fulde afløb af EU-midlerne og de relativt begrænsede opgaver, ansøger skal sikre inden, der kan søges om udbetaling.</p>
<p>2.6</p>	<p>Bortfald af tilsagn, tilbagebetaling og nedsættelse af tilskud (§15) ”Tilskuddet kræves tilbagebetalt, hvis forpligtelsen i §9, nr. 2, ikke overholdes (...).”</p> <p>Det er uklart, hvad der henvises til under §9 nr. 2.</p>	<p>Imødekommes § 9 indeholder kun en enkel paragraf uden tilhørende stykker. Derfor henvises der kun til § 9 og ikke stk. 2, da den ikke findes.</p> <p>Det vil blive tilrettet.</p>
<p>2.7</p>	<p>Kommunikation (§17+18) Det er vigtigt, at ansøgere har mulighed for at kommunikere via e-mail, når det er relevant/hvis Tast Selv fejler. Det er også vigtigt, at rådgivere har mulighed for at kommunikere med Landbrugsstyrelsen på ansøgers vegne i forhold til etableringsstøtteordningen.</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer Rådgivere kan i forvejen godt sende officielle henvendelser til Landbrugsstyrelsen på ansøgers vegne via Tast Selv, hvis dette aftales indbyrdes de to imellem.</p> <p>Andre generelle henvendelser fra ansøgere, rådgivere, konsulenter m.fl. accepteres også på anden vis end Tast Selv-service. Undtaget er de officielle henvendelser som partshøringer, afgørelser, ansøgninger, anmodning om udbetaling mm. Disse accepteres udelukkende kommunikeret via Tast selv-service.</p>

		<p>Hvis ansøger oplever problemer med Landbrugsstyrelsens Tast selv-service, skal ansøger sørge for at dokumentere problemet i form af f.eks. skærbilleder og notering af tidspunkt for, hvornår der er forsøgt kommunikation. Dokumentationen skal kunne bruges af Landbrugsstyrelsen til f.eks. opslag i systemlogs for at bekræfte, at ansøger oplevede problemer.</p>
2.8	<p>Vejledningen - Tinglysning (3.8.4 eksempel B og C) Første del af eksempel B er et eksempel på, at der ikke altid tinglyses et virksomhedspant i en besætning, f.eks. ved kontant køb af besætning. Hvis ansøger ønsker at søge i etableringsstøtteordningen, og derfor skal tinglyse pant i besætningen, bør det specificeres, til hvilken værdi det tinglyste pant i dette tilfælde bør andrage, for at undgå at Landbrugsstyrelsen kommer i tvivl i forhold til evt. omgåelse. Der bør tilføjes et eksempel i forhold til tinglysning af virksomhedspant i driftsmateriel f.eks. maskiner. Ifølge en rundspørge blandt konsulenter i DLBR er det unormalt men ikke umuligt, at tage pant i en maskine, men hvad bør værdien af denne maskine i så fald være?</p>	<p>Imødekommes delvist Eksemplerne i afsnit 3.8.4 udbygges med tinglysning af et virksomhedspant i en maskine.</p> <p>Et nyt afsnit 3.8.5 er indskrevet vedrørende mindstebeløb på denne ordning. Der er ikke indskrevet et mindstebeløb i reglerne. Landbrugsstyrelsen tjekker dog i sagsbehandlingen, om der er forsøg på omgåelse, når der søges om tilsagn og udbetaling.</p> <p>Der skal være tale om rigtige etableringer og ikke proforma fra den unge ansøgers side. Denne vurdering udøves af Landbrugsstyrelsen uden, at der er defineret et mindstekrav. Landbrugsstyrelsen kontrollerer dermed, om der er givet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.</p>
2.9	<p>Vejledningen - Arbejdskræftsbehov (3.9.2) Der er driftsgrene, der ikke er medtaget i normtimerne, fx malkegeder. Vejledningen bør indeholde eksempler på den beregning, som Landbrugsstyrelsen foretager i tilfælde, hvor arbejdskræftsbehovet ikke fremgår af normtimerne. Det vil give ansøgerne mulighed for at forudberegne normtimerne inden indsendelse af ansøgninger.</p>	<p>Giver ikke anledning til ændringer Der er allerede i afsnit 3.9.2 i vejledningen beskrevet, hvordan håndteringen af afgrøder og dyr, der ikke specifikt er nævnt i bekendtgørelsens bilag 1, foregår.</p> <p>Landbrugsstyrelsen vurderer alle arealer og besætninger, som indgår i en ansøgning om tilsagn eller udbetaling. Landbrugsstyrelsen beregner altid enten automatisk eller manuelt et arbejdskræftsbehov.</p> <p>I en manuel beregning tager Landbrugsstyrelsen udgangspunkt i den konkrete sag og ser på den medsendte</p>

		dokumentation. Ud fra dokumentationen vurderes den anslåede arbejdstid i hver enkelt situation.
2.10	<p>Vejledning - Driftsfællesskab (3.9.9 eksempel A)</p> <p>Landbrug & Fødevarer er positive over at have fået et endeligt svar på spørgsmålet om, hvorvidt to ejere af en bedrift begge kan søge i det samme CVR-nr. Det er nu fastslået, at to ejere, der begge overholder kravene og arbejdskraftsbehovet, individuelt begge vil kunne ansøge etableringsstøtteordningen.</p>	Giver ikke anledning til ændringer